

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**77-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

16 травня – 22 травня 2025 р.

ЗЛИТТЯ І ПОГЛИНАННЯ В ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

На сьогодні розширення бізнесу, злиття та поглинання компаній, усунення конкуренції шляхом викупу підприємства є абсолютно нормальними та сучасними проявами світової монополізації. Кожним керують різні мотиви та інтереси у цих процесах. Спочатку такі методи ведення бізнесу прийшли до зарубіжних, а потім вже і до українських підприємств, що призвело до цілої низки переваг або проблем (дивлячись з якої точки зору розглядати данні процеси).

Злиття і поглинання є операціями, які разом з переходом прав власності мають на увазі, перш за все, зміну контролю над підприємством. Отже, придбання незначних, в тому числі, орієнтованих виключно на здобуття спекулятивного доходу, пакетів акцій приватними особами та інституційними інвесторами. Поняття поглинання охоплює придбання всього підприємства, окремих його частин, а також стратегічну участь в капіталі [1].

Злиття – це особлива форма поглинання, при якій компанія, що продається позбавляється юридичної самостійності. Залежно від цілей і способів розрізняють «дружне», і «агресивне» поглинання. У першому випадку між інвестором, який відкрито робить пропозицію про покупку контрольного пакета акцій, і радою директорів компанії, котру планується придбати, укладається угода. Її умови реєструються у відповідних органах державної влади і затверджуються на зборах акціонерів компанії. По іншому складається ситуація, коли об'єкт поглинання намагається чинити супротив. Інвестори у таких випадках апелюють безпосередньо до акціонерів, надсилаючи їм листи або розміщуючи оголошення в пресі. Паралельно компанія починає скуповувати акції об'єкта поглинання на відкритому ринку. Така боротьба в рази підвищує ціни на акції об'єкта поглинання. Однак, такий сценарій розвитку подій можливий за умови, що акції компанії розпорошені, а контролююча група володіє їх невеликим пакетом.

У світовій практиці для протидії агресивним інвесторам розроблено ряд заходів. Злиття – будь-яке об'єднання господарських суб'єктів, у результаті якого утвориться єдина економічна одиниця із двох або більше раніше існуючих структур. У закордонній же практиці під злиттям може розумітися об'єднання декількох фірм, у результаті якого одна з них виживає, а інші втрачають свою самостійність і припиняють існування. Поглинання компанії можна визначити як узяття однією компанією іншої

під свій контроль, керування нею із придбанням абсолютного або часткового права власності на неї. Поглинання компанії найчастіше здійснюється шляхом скупки всіх акцій підприємства на біржі, що означає придбання цього підприємства [2].

Варто відзначити, що з позицій національної економіки економічна безпека описує такий її стан, за якого забезпечується захист національних інтересів, стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз, здатність до розвитку та захищеність життєво важливих інтересів людей, суспільства, держави. У цьому контексті під життєво важливими інтересами варто розуміти сукупність потреб, які забезпечують існування та прогресивний розвиток особистості, суспільства, держави. Тому з практичної точки зору, економічна безпека держави відображає організаційно-економічні заходи протидії чинникам, які спроможні порушувати здатність економіки зберігати або швидко відновлювати критичний рівень суспільного відтворення. Проявом виникнення небезпек і загроз, які негативно впливають на стан економічної безпеки є поширення протиправних схем перерозподілу власності та ресурсів на ринку М&А при реалізації механізмів недружніх поглинань.

Отже, у найбільш загальному розумінні злиття та поглинання являють собою два практичні варіанти об'єднання компаній, у результаті чого лише одна з них зберігається як юридична особа, стає основним власником та отримує контроль над іншою компанією, її дочірньою фірмою чи окремими активами. Також, щодо ворожих поглинань, то, як правило, вони супроводжуються застосуванням протиправних методів та механізмів. Саме недружні М&А характеризуються найбільшим рівнем небезпечного впливу на фінансово-економічну стабільність та на відповідні сфери безпеки.

Література:

1. Гонтар Д.А. Ринки злиттів і поглинань: стан, проблеми функціонування і тенденції розвитку URL: <http://mer.fem.sumdu.edu.ua/content.pdf>.
2. Злиття і поглинання компанії, як основи процесу глобалізації. URL: <http://referat-ok.com.ua/>.